

Nr 46

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1951:790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m. jämte motioner.

Propositionen

Hemställan

I proposition nr 129 har Kungl. Maj:t under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 10 april 1970 föreslagit riksdagen att anta vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om ändring i lagen (1951:790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),
- 2) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

Huvudsakligt innehåll

Vid övergång till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder gäller f. n. att avdrag får åtnjutas för värdet av samtliga djur som finns på fastigheten vid övergången. Vid den årliga varulagervärderingen skall djur vid bokföringsmässig redovisning upptas lägst till de värden som fastställts av riksskattenämnden och som i princip motsvarar 80 % av djurens värde.

I propositionen föreslås att skattskyldig som övergår till bokföringsmässig redovisning inte skall få åtnjuta avdrag för värdet av andra djur än s. k. stamdjur. Vidare föreslås en uppmjukning av varulagervärderingsreglerna så till vida att andra djur än stamdjur skall få tas upp till lägst 40 % av allmänna saluvärdet. Slutligen föreslås en anpassning härtill av de beskattningsregler som gäller för skattskyldig som övergår till kontantredovisning av jordbruksinkomst.

De nya bestämmelserna avses i princip tillämpas första gången vid 1971 års taxering.

Författningslagen

1) Förslag

till

Lag

om ändring i lagen (1951: 790) om ändring i kommunalskattelagen

den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkt 3 av övergångsbestämmelserna till lagen (1951: 790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

3.¹ För skattskyldig, som vid senare tidpunkt än ovan under 2. sägs övergå till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, skola bestämmelserna under 2. äga motsvarande tillämpning, dock att, därest den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av inventarier och djur samt anskaffningskostnad för byggnad icke kunna visas, värdet å befintliga inventarier och djur skall, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, upptagas till belopp, som motsvara de värden, som av riksskattenämnden fastställts närmast före det första räkenskapsårets ingång, samt värdet å byggnader skall upptagas till belopp, motsvarande två tredjedelar av summan av vid den närmast före sistnämnda tidpunkt verkställda fastighetstaxeringen åsatta jordbruksvärdet, skogsmarksvärdet, värdet av övrig mark och värdet av särskilda tillgångar, minskat med skäligt värde av mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Skogsmarksvärdet inräknas dock med högst 25 000 kronor. Har riksskattenämnden icke fastställt värde å djur, bestämmes värdet till allmänna saluvärdet, reducerat med

¹ Senaste lydelse 1968: 730.

(Föreslagen lydelse)

3. För skattskyldig, som vid senare tidpunkt än ovan under 2. sägs övergå till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, skola bestämmelserna under 2. äga motsvarande tillämpning, om ej annat följer av andra eller tredje stycket nedan.

Vad under 2. c) sägs om djur skall hava avseende endast på sådana djur som äro hänförliga till stamdjursbesättning (stamdjur). Å djur av annat slag må värde icke upptagas vid övergången.

Om den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av inventarier och stamdjur samt anskaffningskostnad för byggnad icke kunna visas, skall värdet å befintliga inventarier och stamdjur, där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, upptagas till belopp, som för inventarier motsvara de värden, som av riksskattenämnden fastställts närmast före det första räkenskapsårets ingång, och för stamdjur motsvara fem fjärdedelar av de värden, som fastställts av riksskattenämnden närmast före sistnämnda tidpunkt, samt värdet å byggnader upptagas till belopp, motsvarande två tredjedelar av summan av vid den närmast före samma tidpunkt verkställda fastig-

(Nuvarande lydelse)

närmast före nyssnämnda tidpunkt fastställda värdena å olika slag av djur understiga motsvarande genomsnittspriser å dessa djurslag.

(Föreslagen lydelse)

hetstaxeringen åsatta jordbruksvärdet, skogsmarksvärdet, värdet av övrig mark och värdet av särskilda tillgångar, minskat med skäligt värde av mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Skogsmarksvärdet inräknas dock med högst 25 000 kronor. Har riksskattenämnden icke fastställt värde å *stamdjur* (såsom i fråga om *dyrbarare avelsdjur*), bestämmes värdet till allmänna saluvärdet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1970 och tillämpas beträffande räkenskapsår som börjat den 1 januari 1970 eller senare. De nya bestämmelserna om värde å djur tillämpas även i fråga om räkenskapsår, som börjat under år 1969, om den skattskyldige icke senast den 31 mars 1970 i avgiven självdeklaration eller i annan skriftlig form meddelat taxeringsmyndighet att han under år 1969 övergått eller ämnar övergå till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder. I övriga fall gäller äldre bestämmelser i fråga om räkenskapsår som börjat före den 1 januari 1970.

2) Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom förordnas, att punkt 3 av anvisningarna till 21 § och punkt 1 av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

Anvisningar

till 21 §.

3.¹ Såsom intäkt — — — — — 35 §.

Sådan gottgörelse — — — — — av jordbruksfastighet.

Redovisar arbetsgivare — — — tillämpning i fråga om jordbruksfastighet.

Därest inkomst — — — — — även i fråga om jordbruksfastighet.

Har skattskyldigs inkomst av jordbruksfastighet året före beskattningsåret beräknats enligt bokföringsmässiga grunder men skall in-

Har skattskyldigs inkomst av jordbruksfastighet året före beskattningsåret beräknats enligt bokföringsmässiga grunder men skall in-

¹ Senaste lydelse 1967: 546.

(Nuvarande lydelse)

komsten av jordbruksfastigheten för beskattningsåret icke beräknas efter sådana grunder, skall i 23 § angiven nettointäkt för beskattningsåret ökas med ett belopp, motsvarande allmänna saluvärdet vid ingången av beskattningsåret å *djur*, maskiner och andra dylika inventarier å fastigheten ävensom med det i senaste balansräkning bokförda beloppet av varuskulder och andra skulder avseende verksamheten samt minskas med ett belopp, motsvarande det värde, som i nyssnämnda balansräkning upptagits å *djur*, maskiner och andra dylika inventarier samt å lager av varor o. dyl., ävensom med bokförda beloppet av varufordringar och andra fordringar avseende verksamheten enligt nämnda balansräkning. Fordringar och skulder avseende verksamheten upptagas allenast i den mån influten likvid eller erlagd betalning blir att hänföra till skattepliktig intäkt respektive avdragsgill utgift i förvärvskällan. Är allmänna saluvärdet å *djur*, maskiner och andra dylika inventarier lägre än det värde för tillgång av motsvarande slag, som riksskattenämnden jämlikt punkt 3 av övergångsbestämmelserna till lagen den 7 december 1951 (nr 790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) fastställt närmast före beskattningsårets ingång, skall sistnämnda värde i stället tillämpas.

(Föreslagen lydelse)

komsten av jordbruksfastigheten för beskattningsåret icke beräknas efter sådana grunder, skall i 23 § angiven nettointäkt för beskattningsåret ökas med ett belopp, motsvarande allmänna saluvärdet vid ingången av beskattningsåret å *sådana djur som äro hänförliga till stamdjursbesättning å fastigheten (stamdjur)*, maskiner och andra dylika inventarier å fastigheten ävensom med det i senaste balansräkning bokförda beloppet av varuskulder och andra skulder avseende verksamheten samt minskas med ett belopp, motsvarande det värde, som i nyssnämnda balansräkning upptagits å *djur*, maskiner och andra dylika inventarier samt å lager av varor o. dyl., ävensom med bokförda beloppet av varufordringar och andra fordringar avseende verksamheten enligt nämnda balansräkning. Fordringar och skulder avseende verksamheten upptagas allenast i den mån influten likvid eller erlagd betalning blir att hänföra till skattepliktig intäkt respektive avdragsgill utgift i förvärvskällan. Är allmänna saluvärdet å *stamdjur*, maskiner och andra dylika inventarier lägre än det värde för tillgång av motsvarande slag, som riksskattenämnden jämlikt punkt 3 av övergångsbestämmelserna till lagen den 7 december 1951 (nr 790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) fastställt närmast före beskattningsårets ingång, skall sistnämnda värde i stället tillämpas.

till 41 §.

- 1.¹ Inkomst av ————— särskilt stadgas.
 För skattskyldig, ————— av följande.
 Därest vinstresultatet ————— stadgade grunder.
 Den i ————— nedan sägs.
 Lagret vid ————— för inkurans.
 Därest värdet ————— icke gälla.

¹ Senaste lydelse 1966: 724.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Andra djur å jordbruksfastighet än stamdjur må icke upptagas till lägre värde än hälften av de värden, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper fastställas av riksskattenämnden. Värdet å sådana andra djur må emellertid, om den skattskyldige övergått till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder med tillämpning av övergångsbestämmelserna till lagen (1951:790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) i deras lydelse den 1 juli 1970, för de tre första beskattningsåren efter övergången upptagas till lägst nedan angiven del av de av riksskattenämnden fastställda värdena av sådana djur, nämligen

för det första beskattningsåret en åttondel,

för det andra beskattningsåret två åttondelar,

för det tredje beskattningsåret tre åttondelar.

Vad här ————— årets inkomst.

Har avverkningsrätt ————— influtna likviden.

Om beskattningsmyndighet, ————— till beskattning.

Motsvarande gäller ————— års inkomstberäkning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1970 och tillämpas första gången vid 1971 års taxering.

2. De nya bestämmelserna i punkt 1 av anvisningarna till 41 § tillämpas även vid 1970 års taxering i fråga om beskattning av inkomst av jordbruksfastighet, om den skattskyldige med tillämpning av övergångsbestämmelserna till lagen (1951:790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) i deras lydelse den 1 juli 1970 övergått till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder.

3. Äldre bestämmelser gäller i övrigt vid 1970 års taxering och vid eftertaxering för år 1970 och tidigare år.

4. Punkt 3 av anvisningarna till 21 § i dess äldre lydelse gäller fortfarande i fråga om beskattning av jordbruksfastighet, om den skattskyldige med tillämpning av övergångsbestämmelserna till lagen (1951:790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) i deras lydelse före den 1 juli 1970 övergått till beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder.

Motivering

Beträffande motiveringen för förslagen hänvisar utskottet till propositionen.

Motionerna

Yrkanden

1) de likalydande motionerna *I: 1248* av herr *Ingvar Andersson* och *II: 1461* av herr *Krönmark*, vari hemstälts,

att riksdagen beslutar

a) att i avvaktan på jordbruksskattekommitténs betänkande avslå propositionen,

b) att — för den händelse yrkandet under a) inte skulle bifallas — de nya bestämmelserna skall tillämpas första gången vid 1971 års taxering;

2) de likalydande motionerna *I: 1249* av herr *Österdahl* samt *II: 1462* av herrar *Westberg* i Ljusdal och *Eriksson* i Arvika, vari hemstälts,

att riksdagen avslår förslaget till ändring i punkt 3 av övergångsbestämmelserna till lagen (1951: 790) om ändring i kommunalskattelagen och i punkt 3 av anvisningarna till 21 § kommunalskattelagen.

Motivering

I: 1248 och II: 1461

Till grund för ändringsförslagen i propositionen ligger en inom riksskatte-nämndens kansli upprättad promemoria. Riksskattenämnden synes vara av den uppfattningen att man i lantbruket tidigare praktiskt taget enbart skulle ha arbetat med s. k. stamdjursbesättningar. Man torde kunna ifrågasätta riktigheten av detta påstående. Under 1920-, 1930- och 1940-talen förekom djuruppfödning för försäljning. Vid dessa tidpunkter erhöll lantbrukarna inte avdrag för den första kostnaden vare sig vid nyetablering eller vid ökning under innehavet och det oavsett djurart. Med tanke på åldersfördelningen bland lantbrukarna har flertalet av dagens lantbrukare etablerat sig under den tid då avdrag inte medgavs.

Under senare år har vid realisation enligt kontantprincipen en praxis utformats innebärande att bedömningen helt knutits till förhållandena vid realisationstillfället. Hänsyn tas således inte till tidigare nyuppsättningskostnad även om denna skulle vara fullt bevisbar. De skattskyldiga gör med denna praxis betydande rättsförluster. Rättviseskäl olika skattskyldiga emellan talar för att de materiella bestämmelserna här ändras i en för de skattskyldiga positiv riktning. Mot denna bakgrund och med hänsyn till att jordbruksbeskattningskommittén utreder dessa frågor bör den nuvarande ord-

ningen behållas tills en ändring av samtliga de bestämmelser som berör övergången till bokföringsmässig redovisning kan ske.

I konsekvens med att avdrag för ingående värde föreslås slopat beträffande omsättningsdjur framläggs förslag att värdet av dessa djur vid redovisning enligt bokföringsmässiga grunder bör få tas upp till lägst 40 % av allmänna saluvärdet. Frågan om värderingen av stamdjur har departementschefen dock inte tagit ställning till.

Den föreslagna uppdelningen mellan stamdjur och omsättningsdjur kommer med stor sannolikhet att förorsaka betydande svårigheter vid värdesättningen av en hel djurbesättning. Dessutom innebär de föreslagna reglerna såsom påpekats av kammarrätten "ett föregripande av jordbruksskattekommitténs ställningstaganden i ännu ett hänseende. Kommittén kan måhända redovisa skäl som föranleder andra bedömanden. Därav kan följä att lagstiftningen på detta område efter kort tid ånyo får ändras."

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1970 och i princip tillämpas första gången vid 1971 års taxering. Denna huvudregel har emellertid kompletterats med en regel som säger att hittills gällande beskattningsregler inte bör äga tillämpning när yrkande om övergång under år 1969 framställts efter utgången av mars 1970. En sådan ikraftträdanderegul kan ge anledning till såväl praktiska som principiella betänkligheter och bör därför om riksdagen antar propositionen utgå.

I: 1249 och II: 1462

Vid redovisning av jordbruksinkomst enligt kontantmetoden medges inte avdrag för kostnaderna för den första anskaffningen av levande eller döda inventarier, s. k. nyuppsättningskostnad. Detta har varit en princip som gällt ända till de sista åren speciellt för blandade besättningar. Det torde endast ha varit under en relativt kort tidsperiod som avdrag fått åtnjutas för nyuppsättning av exempelvis ungnöt som anskaffats uteslutande för uppfödning och försäljning. Nystartade lantbrukare har på grund av ringa eller inga taxerade inkomster under inköpsåret inte heller kunnat utnyttja rätten till avdrag enligt kontantprincipen för nyuppsättning av omsättningsdjur. Oftast har inköpen fått finansieras genom lån. Enligt förslaget skulle även i de fall då lånen ännu inte kunnat återbetalas och djuren de facto inte utgör någon reell förmögenhetstillgång dessa ändock upptas till beskattning.

Att nu vidta en lagändring för det fåtal lantbrukare som tidigare kunnat erhålla avdrag för s. k. omsättningsdjur men som drabbar det stora flertalet lantbrukare som inte kan utnyttja dylikt avdrag kan inte vara godtagbart från rättvisesynpunkt. Genom därav följande ekonomiska konsekvenser för dem som drabbas av de föreslagna beskattningsreglerna torde en i och för sig önskvärd övergång till ett modernare redovisningssystem med större möjligheter till utjämning av beskattningen mellan olika år ytterligare försvåras och försenas.

Flera remissinstanser har också haft erinringar mot de nu föreslagna reglerna.

Den sedan år 1968 arbetande jordbruksbeskattningskommittén har till uppgift att bl. a. överväga obligatorisk övergång till bokföringsmässig redovisning av inkomst av jordbruksfastighet. Då kommittén enligt propositionen har uppmärksammat problemen med bestämmandet av ingångsvärdet för djur vid övergång till bokföringsmässiga grunder och det i många sammanhang i riksdagen vid behandling av motioner yrkas avslag med hänvisning till pågående utredningar, bör ändring i fastställandet av ingångsvärdet anstå tills kommittén avlämnat sitt slutbetänkande och en samlad översyn av inkomstbeskattningen av jordbruk kan genomföras.

Utskottet

Enligt gällande bestämmelser får inkomst av jordbruksfastighet redovisas antingen enligt kontantprincipen eller enligt bokföringsmässiga grunder. Särskilda bestämmelser har utfärdats, som reglerar de skattemässiga verkningarna vid byte av redovisningsmetod.

Vid övergång från kontantmässig till bokföringsmässig inkomstredovisning skall för det år övergången sker som avgående post upptas värdet av djur vid beskattningsårets ingång. I första hand skall ingångsvärdet bestämmas till den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning av djur. Om denna kostnad inte kan visas, skall ingångsvärdet bestämmas till belopp, som för olika slag av djur i skilda åldersgrupper årligen fastställs av riksskattenämnden. Dessa värden motsvarar 80 % av genomsnittspriserna för dessa djurslag fr. o. m. den 1 oktober året före beskattningsåret t. o. m. den 30 september beskattningsåret.

För det beskattningsår då en jordbrukare övergår från bokföringsmässig till kontantmässig inkomstredovisning skall nettointäkten ökas med ett belopp motsvarande allmänna saluvärdet på djuren vid beskattningsårets ingång, dock högst med de av riksskattenämnden fastställda värdena, och minskas med belopp motsvarande det värde som i senaste balansräkning upptagits för djuren. Härigenom kommer den under den bokföringsmässiga redovisningstiden uppkomna dolda reserven i djurvarulagret att framtas till beskattning.

På grundval av en inom riksskattenämnden upprättad promemoria föreslås i propositionen att skattskyldig som övergår till bokföringsmässig inkomstredovisning inte skall ha rätt till avdrag för värdet av andra djur än s. k. stamdjur. Dessa skall därvid — om nyuppsättningskostnaden inte kan visas — i princip tas upp till ett värde motsvarande fem fjärdedelar av de värden som fastställts av riksskattenämnden närmast före det första räkenskapsårets ingång. Som en följd av att ingångsvärde inte skall få tas

upp för s. k. omsättningsdjur föreslås vidare att vid övergång från inkomstredovisning enligt bokföringsmässiga grunder till kontantmetoden något tillägg för värdet av omsättningsdjur inte skall göras. Jordbrukare som övergått till bokföringsmässig redovisning enligt hittills gällande regler och som alltså kunnat tillgodoräkna sig ingångsvärde även för omsättningsdjuren skall dock alltjämt vara skyldig att ta upp saluvärdet av dessa djur vid en återgång till kontantmetoden. Rätten att dra av det i den senaste balansräkningen bokförda värdet av såväl stamdjur som omsättningsdjur skall enligt förslaget kvarstå.

I motionerna I: 1248 och II: 1461 samt I: 1249 och II: 1462 yrkas avslag på de ovannämnda i propositionen framlagda förslagen. Till stöd härför framhålls att några ändringar i lagstiftningen inte bör göras, förrän resultatet av jordbruksbeskattningskommitténs arbete föreligger.

Förslagen i propositionen får ses mot bakgrund av att jordbrukare vid kontantmässig inkomstredovisning enligt nuvarande rättspraxis medges avdrag för kostnader för anskaffning av omsättningsdjur, vartill bl. a. hänförs fjäderfä, slaktsvin, lamm och nötkreatur för slaktdjursuppfödning. Genom att jordbrukaren vid övergång till bokföringsmässig inkomstredovisning enligt gällande bestämmelser och regeringsrättens praxis har rätt till avdrag för värdet av omsättningsdjuren kan han komma att få avdrag två gånger för i stort sett samma kostnader. En sådan ordning är givetvis inte tillfredsställande. Utskottet delar därför departementschefens uppfattning att nuvarande möjlighet till opåkallade skattelättnader, som ofta kan uppgå till betydande belopp, snarast bör undanröjas. Av jordbruksbeskattningskommitténs remissyttrande framgår att de föreslagna författningsändringarna inte utgör något hinder för kommitténs fortsatta arbete. Med hänsyn härtill och då det inte minst från rättvisesynpunkt är angeläget att ändringarna genomförs snarast möjligt tillstyrker utskottet de ovan behandlade förslagen i propositionen. Utskottet avstyrker således bifall till motionerna I: 1248 och II: 1461 i denna del ävensom till motionerna I: 1249 och II: 1462.

Av det föregående framgår att djuren vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder betraktas som varulagertillgångar och att det åligger riksskattenämnden att årligen fastställa värden till ledning för värdesättningen av djurvarulagret. De av riksskattenämnden fastställda värdena motsvarar som tidigare nämnts 80 % av genomsnittspriserna under en tolv månadersperiod och utgör minimivärden, som inte får underskridas vid varulagervärderingen, om inte särskilda förhållanden föranleder därtill. Dyrbarare avelsdjur får inte upptas lägre än till allmänna saluvärdet reducerat med 20 %.

I fråga om sådana varulagertillgångar, som utgörs av produkter från jordbruksfastigheten och inköpta förnödenheter för driften, gäller att den

i räkenskaperna gjorda värdesättningen skall godtas vid inkomsttaxeringen, såvida den uppenbarligen inte innebär en lägre värdesättning än som skulle ha ifrågakommit vid tillämpning av bestämmelserna om varulagervärdering i rörelse. Huvudregeln för värderingen av varulager i rörelse innebär, att lagret inte får upptas till lägre belopp än 40 % av anskaffningsvärdet eller återanskaffningsvärdet, om detta är lägre, i förekommande fall efter avdrag för inkurans.

I propositionen föreslås att omsättningsdjur vid varulagervärderingen skall få tas upp till lägst 40 % av allmänna saluvärdet i likhet med vad som gäller för värdering av lagertillgångar i övrigt. För att mildra verkningarna av de nya övergångsreglerna föreslås vidare att lagervärdet för omsättningsdjuren successivt skall få uppskrivas med 10 % för ettvarvt av de fyra första åren efter övergången.

I motionerna I: 1248 och II: 1461 yrkas i avvaktan på jordbruksbeskattningsskommitténs förslag avslag på propositionen även i vad avser ändrade varulagervärderingsregler.

De föreslagna reglerna för värdering av omsättningsdjur vid bokföringsmässig inkomstredovisning är i första hand en konsekvens av förslaget att avdrag för ingångsvärde inte skall medges för sådana djur men tillgodoser samtidigt av jordbrukarna tidigare framförda krav på mer frikostiga värderingsregler för djurvarulagret än de som nu gäller. Utskottet har i sitt av riksdagen godkända betänkande 1969: 54 uttalat att en anpassning av varulagervärderingsreglerna till de ändrade driftförhållandena inom jordbruket är påkallad. Några allvarigare invändningar av principiell eller praktisk natur kan enligt utskottets mening inte riktas mot att den del av djurlagret, som är föremål för relativt snabb omsättning, får nedskrivs enligt samma normer som gäller för andra lagertillgångar i jordbruk och rörelse. Utskottet tillstyrker därför den föreslagna värderingsprincipen för omsättningsdjur vid bokföringsmässig redovisning av jordbruksinkomst och kan således inte heller biträda det sist behandlade avslagsyrkandet i motionerna I: 1248 och II: 1461.

De nya bestämmelserna skall enligt förslaget träda i kraft den 1 juli 1970 och i princip tillämpas första gången vid 1971 års taxering. Bestämmelserna om ingångsvärde på djur vid övergång till bokföringsmässig redovisning skall tillämpas även i fråga om räkenskapsår, som börjat under år 1969, om den skattskyldige inte senast den 31 mars 1970 i självdeklaration eller i annan skriftlig form meddelat taxeringsmyndighet, att han under år 1969 övergått eller ämnar övergå till bokföringsmässig inkomstredovisning.

I motionerna I: 1248 och II: 1461 hemställs som ett alternativ till yrkandet om avslag på propositionen att de nya bestämmelserna utan inskränkning skall tillämpas första gången vid 1971 års taxering.

Utskottet har tidigare framhållit angelägenheten av att de föreslagna bestämmelserna träder i kraft snarast möjligt. Förslaget innebär att de nya bestämmelserna rörande ingångsvärde på djur vid övergång till bokföringsmässig redovisning i vissa fall skall tillämpas om jordbrukaren, trots gällande föreskrifter i taxeringsförordningen, inte före den 31 mars 1970 anmält sin avsikt att övergå till sådan inkomstredovisning under år 1969. Utskottet anser en sådan undantagsbestämmelse nödvändig för att eliminera möjligheterna till obehöriga skattelättnader och delar inte motionärernas uppfattning att bestämmelsen inger betänkligheter av principiell och praktisk natur. Med det anförda tillstyrker utskottet de i propositionen föreslagna ikraftträdandebestämmelserna och avstyrker således bifall till motionerna I: 1248 och II: 1461 även i denna del.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 129 och med avslag på motionerna I: 1248 och II: 1461 samt I: 1249 och II: 1462, antar de vid propositionen följande förslagen till

- 1) lag om ändring i lagen (1951: 790) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) och
- 2) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370).

Stockholm den 22 maj 1970

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från första kammaren: herr John Ericsson (s), fröken Ranmark (s), herrar Tistad (fp), Wörnberg (s), Tage Johansson (s), Levin (fp), Gösta Jacobsson (m), Öve Karlsson (s) och Karl Pettersson (m); samt

från andra kammaren: herr Brandt (s), fru Holmqvist (s), herr Vigelso (cp), fru Nettelbrandt (fp), herrar Kristenson* (s), Carlstein (s), Enarsson (m), Andersson i Södertälje (s), Sundkvist (cp) och Leander (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herrar *Gösta Jacobsson* (m), *Karl Pettersson* (m) och *Enarsson* (m), vilka

dels anfört följande:

”Som framgår av propositionen kan gällande bestämmelser i fråga om övergång från kontantmässig till bokföringsmässig redovisning av inkomst av jordbruksfastighet i vissa fall medföra i och för sig ej åsyftade skattelättnader. Vad som avses är att jordbrukare i samband med övergången till bokföringsmässig redovisning i vissa fall kan få avdrag för ingående värde av samtliga djur, även om han tidigare varit berättigad att helt eller delvis dra av anskaffningskostnaderna för djuren. I regel skall emellertid ingångsvärdet motsvara den ursprungliga kostnaden för nyuppsättning. Antalet fall, där en obehörig förmån kan uppkomma, är redan med hänsyn härtill begränsat. Därtill kommer att de jordbrukare, som inte kan visa denna kostnad, ofta inte utnyttjat eller kunnat utnyttja rätten till avdrag för anskaffningskostnaden för omsättningsdjuren.

Att gällande regler kan innebära en materiellt oriktig förmån har varit känt sedan länge och beror icke, såsom departementschefen anfört, på ändrad rättstillämpning. Trots detta har endast omkring 5 % av jordbrukarna övergått till bokföringsmässig redovisning. Detta torde visa att en sådan övergång i allmänhet inte ställt sig fördelaktig och att den påstådda möjligheten att erhålla obehöriga taxeringsmässiga fördelar utnyttjats endast i undantagsfall.

Enligt direktiven för jordbruksbeskattningskommittén skall kommittén överväga frågan om en obligatorisk bokföringsmässig inkomstredovisning för jordbruket, eftersom den i allmänhet tillämpade kontantmässiga redovisningen är olämplig bl. a. av fiskala skäl. De nu i propositionen föreslagna reglerna försvårar emellertid övergången till en modernare redovisningsmetod, bl. a. genom de stora gränsdragningssvårigheter som uppkommer genom den föreslagna uppdelningen mellan stamdjur och omsättningsdjur och genom den ökade skattebelastning som uppkommer genom att värdet av omsättningsdjuren vid årets utgång skall beskattas.

Frågan om den framtida utformningen av jordbruksbeskattningen och om övergången till bokföringsmässig redovisning inrymmer åtskilliga problem, som lämpligen bör lösas i ett sammanhang. Tillräckliga skäl har enligt vår mening inte åberopats för att utbryta den ifrågavarande detaljen ur hela det regelkomplex, som jordbruksbeskattningskommittén nu utreder.

Vi anser därför att motionerna I: 1248 och II: 1461 samt I: 1249 och II: 1462 i vad de avser avslag på propositionen bör bifallas.”

dels ansett att utskottet bort hemställa,

att riksdagen med anledning av motionerna I: 1248 och
och II: 1461 samt motionerna I: 1249 och II: 1462 avslår
Kungl. Maj:ts proposition nr 129.